

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดทำแผนพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 จนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์เงื่อนไข และการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนา” ต่อมาแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ได้ัญเชิญ “ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง” ให้พัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” สำหรับ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ได้มีการเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” สังคมไทยได้น้อมนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางทุกภาคส่วน ส่งผลให้ประเทศไทย เข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันสูงขึ้นในหลายด้าน และสามารถปรับตัวรับกับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจโลกได้อย่าง มีประสิทธิภาพ เศรษฐกิจของประเทศไทย เข้มแข็งและเริ่มเติบโตอย่างมีคุณภาพ การขยายตัว เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7.8 ในปี 2553 ปัจจัยที่ยังเป็นอุปสรรค ได้แก่ความสมานฉันท์ในสังคม สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศขาดความสมดุล ความเสี่ยงจากปัญหาเสพติดสูงขึ้น ปัญหา คุณภาพการศึกษาลดลง การพัฒนาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) ประเทศไทย จะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็ว และซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันที่ จะเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 จึงจำเป็นต้องสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งเตรียมพร้อม ทั้งคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการ เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป เพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืน ของสังคมไทยตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 11, พ.ศ. 2555 - 2559)

ในการพัฒนาประเทศ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาไปพร้อมกันหลายด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาสภาพทางร่างกาย ทางจิตใจและความรู้สึกรวมถึงทัศนคติของมนุษย์ ทรัพยากรมนุษย์มี

ความสำคัญที่สุด เพราะถึงแม้ว่าทรัพยากรอื่นจะดีเพียงไร ทรัพยากรเหล่านั้นจะไร้ค่าไม่สามารถสร้างประโยชน์หากว่าทรัพยากรมนุษย์ไม่มีคุณภาพ จึงอาจกล่าวได้ว่า การพัฒนามนุษย์เป็นพื้นฐานของการพัฒนาสิ่งต่างๆ ทั้งหมด การพัฒนามนุษย์เป็นงานที่ละเอียดอ่อนเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เพราะมนุษย์มีชีวิตจิตใจ มีอารมณ์มีความรู้สึก มนุษย์จะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์จะต้องอาศัยการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพ โดยการส่งเสริมความรู้ ความคิด ทักษะ เจตคติ ให้รู้จักตนเองรู้จักชีวิตและเข้าใจสังคม มีความสามารถในการปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงการศึกษาที่ดำเนินไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพจะสามารถสร้างความสมดุลกลมกลืนกับการพัฒนามนุษย์ได้เป็นอย่างดี คุณลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการบริหารของผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ และกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องปรับตัว ปรับวิธีการบริหารเพื่อให้เกิดความก้าวหน้ากับผู้ร่วมงาน การบริหาร โรงเรียนจะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อผู้บริหารได้ให้ความสำคัญกับคนและงานเท่าๆ กัน ความสัมพันธ์อันดี การตั้งใจในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ การพัฒนาให้ก้าวหน้ามั่นคง ยั่งยืน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ผู้ร่วมงานให้ความจงรักภักดีต่อสถาบัน ผู้บริหารจะต้องสามารถนำคณะครู เป็นที่พึ่งและเป็นแบบอย่างให้กับครู พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเป็นผู้บริหาร พฤติกรรมการบริหารจะแสดงออกอย่างไร นั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้บริหารแต่ละคนในการใช้พฤติกรรมเพื่อทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชายอมรับและปฏิบัติตาม ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู เพราะความพึงพอใจของครูเป็นส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ความสำเร็จของโรงเรียนยังต้องขึ้นอยู่กับครู เพราะครูคือผู้มีหน้าที่หลักในด้านการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ผู้บริหารที่ดีจะต้องแสดงพฤติกรรมการบริหารที่กระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพ ดังนั้นพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในอันที่จะนำมาซึ่งผลสำเร็จของการบริหาร ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, 2) มาตรา 6 กล่าวไว้ว่า การศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รุ่ง แก้วแดง (2540, หน้า 154) กล่าวว่า การศึกษาเป็นการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้าน โดยมุ่งพัฒนาชีวิตของคน ทำให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข และเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศสู่ความเป็นอารยะได้ การศึกษาจึงเป็นทั้งกระบวนการและเนื้อหาในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมและเป็นการสร้างภูมิปัญญาให้แก่สังคม

ครูซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ภาวลักษณะของครูในสายตาของสังคมทั่วไปถือว่าครูเป็นปูชนียบุคคล คือผู้ที่ควรค่าแก่การเคารพบูชา เป็นแบบอย่างที่ดีในทุกๆ ด้าน สังคมมีความคาดหวังต่อครูสูงมาก ครูจึงต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนทั่วไป แต่ในสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงมากมาย ปัญหาค่าครองชีพสูง ครูมีภาระหนี้สิน รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ปัญหาสังคม สภาพครอบครัวแตกแยก ปัญหาสารเสพติด เด็กเกเร ก้าวร้าว ปัญหาครูมีภาระงานสอนหนัก การเตรียมรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอก การเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดบ่งบอกถึงความเบื่อหน่ายในการที่จะรับราชการครูต่อไป จากปัญหาเหล่านี้ ถ้าครูปรับสภาพจิตใจไม่ได้ก็จะส่งผลให้สุขภาพจิตเสื่อม และส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติงานดังที่ ผน แสงสิงแก้ว (2522, หน้า 48) กล่าวสรุปไว้ว่าสุขภาพจิตครูเป็นสุขภาพจิต โรงเรียนโดยมีเหตุผลว่าครูเป็นหลักของโรงเรียน ถ้าครูสุขภาพจิตเสีย โรงเรียนก็เสีย แต่ถ้าครูสุขภาพจิตดี โรงเรียนก็มีสุขภาพจิตดีด้วย นั่นคือเด็กมีสุขภาพจิตดีและมีความสุขสอดคล้องกับคำกล่าวของ วีระ ไชยศรีสุข (2539, หน้า 61) ที่ว่าครูมีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตนักเรียนมากที่สุด การที่ครู จะช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตของนักเรียนได้ดีนั้น ต้องคำนึงถึงสุขภาพจิตของครูประกอบกันไปด้วย ครูจึงเป็นบุคคลที่สำคัญต่อนักเรียน ถ้าครูมีสุขภาพจิตดี มีบุคลิกภาพดีก็จะทำให้นักเรียนมีสุขภาพดีไปด้วย

จะเห็นได้ว่า สุขภาพจิตครูส่งผลต่อสุขภาพจิตนักเรียน พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารมีผลต่อการปฏิบัติงานของครู ผู้บริหารจึงอาจเป็นบุคคลที่จะทำให้สุขภาพจิตของครูดีหรือเสื่อมลงได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารกับสุขภาพจิตครู ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ซึ่งผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกับสุขภาพจิตครู ระดับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียน ระดับสุขภาพจิต ของครู และความแตกต่างของพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ระดับสุขภาพจิตของครู จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษาของครูจะสามารถนำมาวิเคราะห์ ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียน เพื่อเป็นการสร้างเสริมสุขภาพจิตครูซึ่งจะส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครู ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559)

ปัญหาการวิจัย

มีปัญหาการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนกับสุขภาพจิตครู ตามความคิดเห็นของครู เป็นอย่างไร
2. พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับใด
3. สุขภาพจิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นอย่างไร
4. ครูที่เพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความเห็นว่าพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียน และสุขภาพจิตของครูแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนกับสุขภาพจิตครู ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
3. เพื่อศึกษาสุขภาพจิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นอย่างไร
4. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนและสุขภาพจิตครู ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษาของครู

สมมุติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดสมมุติฐานของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนกับสุขภาพจิตครู ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก

2. พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับมาก

3. สุขภาพจิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับดี

4. พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน และสุขภาพจิตครู ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษาของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกับสุขภาพจิตครู ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา กำหนดสาระสำคัญของการศึกษา ไว้ดังนี้

1.1 พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน เนื้อหาผู้วิจัยมุ่งศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ตามทฤษฎีพฤติกรรมการบริหารของ Likert (1967, pp. 197-211) แบ่งออกเป็น 8 ด้าน คือ

1.1.1 การเป็นผู้นำ (leadership)

1.1.2 การจูงใจ (motivation)

1.1.3 การติดต่อสื่อสาร (communication)

1.1.4 การมีปฏิสัมพันธ์และการมีอิทธิพลต่อกัน (interaction)

1.1.5 การตัดสินใจ (decision making)

1.1.6 การกำหนดเป้าหมาย (goal setting)

1.1.7 การควบคุมการปฏิบัติงาน (control)

1.1.8 การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม (performance goals and training)

1.2 สุขภาพจิต ผู้วิจัยได้ศึกษาตามองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ ตามแนวคิดของ อภิชาติ มงคล และคนอื่นๆ (2544, หน้า 46-47) ดังนี้

1.2.1 สภาพจิตใจ (Mental state)

1.2.2 สมรรถภาพของจิตใจ (Mental capacity)

1.2.3 คุณภาพของจิตใจ (Mental quality)

1.2.4 ปัจจัยสนับสนุน (Supporting factor)

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2555 จำนวน 67 โรงเรียน จำนวน 5,865 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 361 คน ค่าความ เชื่อมั่น 95% แล้วกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน โดยการเทียบสัดส่วนจากจำนวน ประชากรของแต่ละโรงเรียน จากนั้นกำหนดผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละโรงเรียน โดยการสุ่ม อย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ระยะเวลาทำการวิจัย

ระยะเวลาในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตั้งแต่ เดือน กันยายน 2555 ถึง เดือน มีนาคม 2556

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปร ดังนี้

4.1 ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่

4.1.1 เพศ จำแนกเป็น

4.1.1.1 ชาย

4.1.1.2 หญิง

4.1.2 อายุ จำแนกเป็น

4.1.2.1 น้อยกว่า 40 ปี

4.1.2.2 40 ปีขึ้นไป

4.1.3 ระดับการศึกษา

4.1.3.1 ปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี

4.1.3.2 สูงกว่าปริญญาตรี

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables)

4.2.1 พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียน ประกอบด้วย

4.2.1.1 การเป็นผู้นำ

4.2.1.2 การจูงใจ

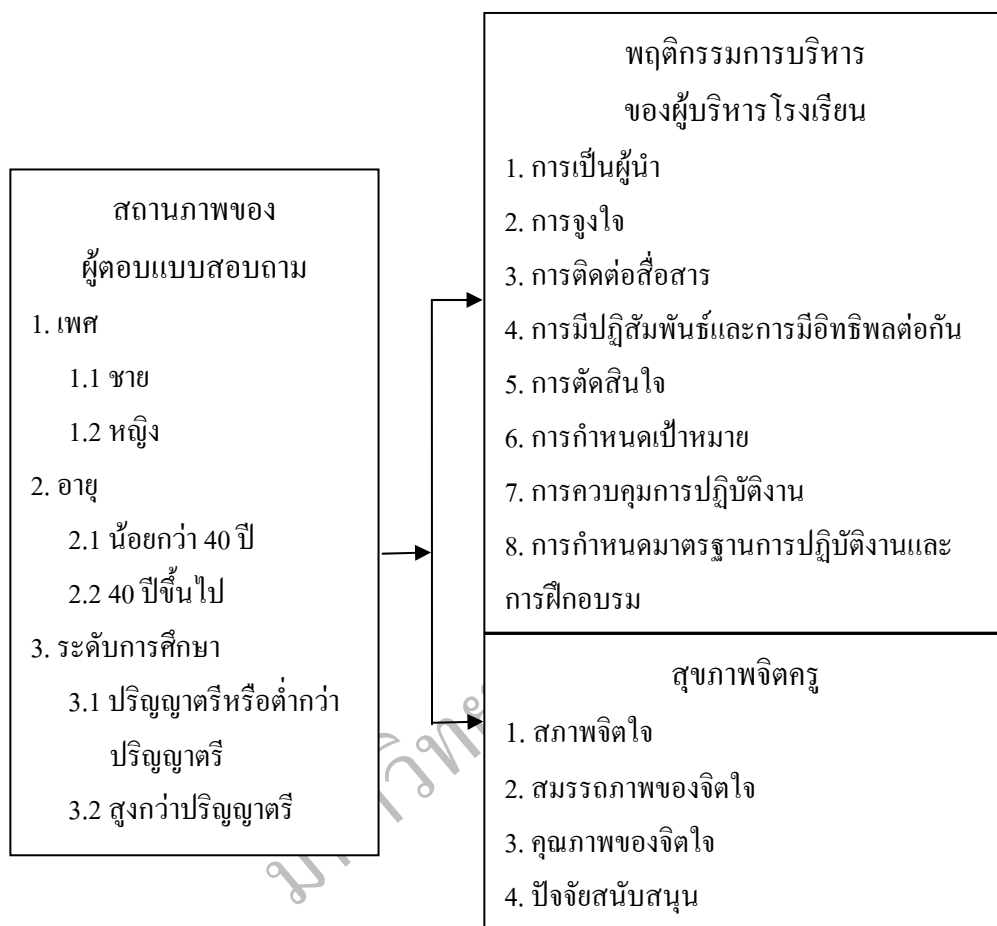
4.2.1.3 การติดต่อสื่อสาร

- 4.2.1.4 การมีปฏิสัมพันธ์และการมีอิทธิพลต่อกัน
- 4.2.1.5 การตัดสินใจ
- 4.2.1.6 การกำหนดเป้าหมาย
- 4.2.1.7 การควบคุมการปฏิบัติงาน
- 4.2.1.8 การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม
- 4.2.2 สุขภาพจิตครู มีองค์ประกอบ ดังนี้
 - 4.2.2.1 สภาพจิตใจ
 - 4.2.2.2 สมรรถภาพของจิตใจ
 - 4.2.2.3 คุณภาพของจิตใจ
 - 4.2.2.4 ปัจจัยสนับสนุน

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

จากแนวคิดการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจในความหมายของคำศัพท์เฉพาะในการวิจัยครั้งนี้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้นิยามคำศัพท์เฉพาะที่เป็นคำหลักๆ ไว้ดังนี้

ความสัมพันธ์ หมายถึง ความเกี่ยวเนื่อง เชื่อมโยง สอดคล้องระหว่างตัวแปรหนึ่งกับอีกตัวแปรหนึ่ง

พฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ลักษณะการแสดงออก วิธีการ กิริยาท่าทีที่ผู้บริหารนำมาปฏิบัติในการดำเนินงานของโรงเรียน โดยครูสามารถสังเกตได้ตาม ลักษณะองค์ประกอบพฤติกรรมกรรมการบริหาร 8 ด้าน คือ การเป็นผู้นำ การจูงใจ การติดต่อสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์และการมีอิทธิพลต่อกัน การตัดสินใจ การกำหนดเป้าหมาย การควบคุม การปฏิบัติงาน และการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม

การเป็นผู้นำ (Leadership) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของงาน มีพฤติกรรมน่าเชื่อถือไว้วางใจและเป็นที่ยอมรับ ใช้อำนาจอย่างเป็นธรรมในการบริหารงาน เปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจตามความเหมาะสม ให้ความเสมอภาคแก่ครูในเรื่องต่างๆ เป็นแบบอย่างที่ดีในการครองตน ครองคนและครองงานและ ส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย

การจูงใจ (Motivation) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหาร ในการใช้เป้าหมายสูงสุดของ สถานศึกษาในการสร้างพลังใจของครู สามารถทำให้ครูมีความรู้สึกมั่นคงเชื่อมั่น และไว้วางใจ ในหน่วยงาน มอบหมายงานตามความเหมาะสม เพื่อสนับสนุนความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ผู้บริหาร มีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียนและเป้าหมายของโรงเรียน พิจารณาการปฏิบัติงานของครูด้วยความ เป็นธรรม จูงใจให้ครูปฏิบัติหน้าที่ด้วยความทุ่มเท เสียสละ อุทิศเวลาในห้องครอย่างเต็มที่ ให้ ความสำคัญการบริหารงานและการปฏิบัติงานที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

การติดต่อสื่อสาร (Communication) หมายถึง พฤติกรรม ของผู้บริหารในการใช้ การสื่อสารแบบสองทางกับผู้ร่วมงาน มอบหมายงานอย่างเป็นขั้นตอน ตามระดับชั้น สั่งงานที่อยู่ใน อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของครูอย่างแท้จริง มีแผนการและประชาสัมพันธ์ภาพจน์ที่ดีของ โรงเรียนให้กับชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่

การปฏิสัมพันธ์และการมีอิทธิพลต่อกัน (Interaction) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหาร ที่เน้นความสำคัญของการมีความรู้สึกร่วมต่อภารกิจ ความร่วมมือและทำงานเป็นทีม มีปฏิสัมพันธ์ ที่ดีกับบุคลากร มีการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติหน้าที่ มีความเชื่อถือว่าครู สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมาย คอยติดตามดูแล ช่วยเหลือครู เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการ ปฏิบัติงาน บริหารงานอย่างเป็นระบบ เอื้ออำนวยต่อการทำงานแต่ละงาน ให้มีความต่อเนื่องกันและ ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานเป็นทีม

การตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจในงานที่ปฏิบัติ สามารถรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ อย่างมีขั้นตอน ชัดเจนและยุติธรรม วิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบคอบก่อนการตัดสินใจ สั่งการอย่างมี ขั้นตอนและชัดเจน และเหมาะสมตามสถานการณ์

การกำหนดเป้าหมาย (Goal Setting) หมายถึง ผู้บริหารใช้ความรู้ทางวิชาการและนโยบายบริหารงานในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการปฏิบัติงาน โดยเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดสร้างสรรค์และมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายในการบริหารงาน มีเป้าหมายของโรงเรียนชัดเจนและเข้าใจง่าย และ กระตุ้นให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนยอมรับและปฏิบัติตามเป้าหมายที่วางไว้โดยมีการประชาสัมพันธ์ความคาดหวังและ แนวทางในการปฏิบัติงานให้บุคลากรรับรู้ รวมถึงให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของบุคลากรทุกคน

การควบคุมการปฏิบัติงาน (Control) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ครูปฏิบัติงานอย่างอิสระตามหน้าที่รับผิดชอบ มีความห่วงใยและให้ความสนใจต่อการปฏิบัติงานของครู คอยกำกับติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรโดยวิธีการที่เหมาะสมและเป็นธรรม ให้ครูมีส่วนร่วมในการควบคุมการปฏิบัติงานของโรงเรียน และมีการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม (Performance Goals and Training) หมายถึง ผู้บริหาร วางมาตรฐานการปฏิบัติงานและกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน คัดและกำหนดแนวทางที่เหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่วางไว้ สนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้ฝึกฝนและอบรมในด้านต่างๆ ตามความสามารถ ความสนใจและตามความถนัด จัดให้มีการอบรมโดยวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถ หรือแนวทางปฏิบัติงานใหม่ให้ครูจัดสรรทรัพยากรและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อการฝึกอบรมครู และเพื่อการปฏิบัติงานและการสอนของครูอย่างเหมาะสมและเพียงพอ

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งในโรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1

สุขภาพจิตครู หมายถึง สภาพชีวิตของครูที่เป็นสุข อันเป็นผลจากการมีความสามารถในการจัดการปัญหาในการดำเนินชีวิต มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี โดยครอบคลุมถึงความดีงามภายในจิตใจภายใต้สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ

สภาพจิตใจ หมายถึง สภาพจิตใจที่เป็นสุขหรือทุกข์ รับรู้ภาวะสุขภาพของตนเอง ความเจ็บป่วยทางด้านร่างกายที่ส่งผลกระทบต่อทางด้านจิตใจและความเจ็บป่วยทางจิต คือมีความพึงพอใจในวิชาชีพครู สบายใจเมื่อทำงาน สดชื่นเบิกบาน ชีวิตมีความสุข สงบ ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายท้อแท้กังวลใจหรือเศร้าในการปฏิบัติงาน รู้สึกว่าชีวิตมีประโยชน์ มีค่า ไม่รู้สึกโกรธ หรือหงุดหงิดง่าย ไม่กังวลต่อสุขภาพกายและจิตของตนเอง มีความสุขสบายกาย ใจไม่ป่วยบ่อย และมีสมาธิในการทำงาน

สมรรถภาพของจิตใจ หมายถึง ความสามารถของจิตใจในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นและการจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อการดำเนินชีวิตอย่างปกติสุข เช่น พอใจต่อการผูกมิตรหรือเข้ากับบุคคลอื่นและมีสัมพันธภาพที่ดี ประสบความสำเร็จในชีวิต ควบคุมอารมณ์ได้ มีความมั่นใจในการเผชิญกับเหตุร้ายแรงที่เกิดขึ้น แก้ปัญหาได้ ไม่หงุดหงิดหรือลำบากใจในสิ่งที่เกิดขึ้น

คุณภาพของจิตใจ หมายถึง คุณลักษณะที่ดีงามของจิตใจ ในการดำเนินชีวิตอย่างเกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม เช่น มีความยินดี เห็นใจหรือเป็นสุขร่วมกับผู้อื่น พร้อมเสียสละช่วยเหลือผู้อื่น มีความพอใจภูมิใจในความสามารถของตนและวิชาชีพครู รู้ว่าตนเองมีค่า มีสิ่งยึดเหนี่ยวสูงสุด มีการพัฒนาตนเองปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลง มีความสุขกับงานใหม่และมุ่งมั่นเพื่อความสำเร็จ

ปัจจัยสนับสนุน หมายถึง ปัจจัยสนับสนุนให้บุคคลมีคุณภาพจิตดี ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคนในครอบครัว ชุมชน การทำงาน รายได้ ความเชื่อแต่ละบุคคล ความสามารถในการทำงาน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมและความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน คือการมีบุคคลที่คอยช่วยเหลือเช่นเพื่อน ผู้บริหาร เมื่อมีปัญหา มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยเมื่ออยู่ในครอบครัวหรือโรงเรียน มีความรักความผูกพันต่อกัน มั่นใจว่าเมื่อเจ็บป่วยโรงเรียนมีบุคลากรให้การดูแล และเมื่อเดือดร้อนหน่วยงานในสังกัดการศึกษาหรืออื่นๆ ช่วยได้

ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

โรงเรียน หมายถึง สถานศึกษาหรือองค์การที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 หมายถึง สำนักงานเขตที่ ทำหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในท้องที่ เขตพญาไท บางซื่อ ดุสิต สัมพันธวงศ์ ปทุมวัน ราชเทวี พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย บางแค บางขุนเทียน บางบอน ทุ่งครุ ราษฎร์บูรณะ จอมทอง คลองสาน ธนบุรี ภาษีเจริญ ตลิ่งชัน ทวีวัฒนา บางพลัด บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ และหนองแขม กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตั้งอยู่ที่เขตราชเทวี หน่วยงานที่ดูแลและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนของรัฐ ในเขต 1

อายุของครู หมายถึง อายุจริงแบ่งเป็นต่ำกว่า 40 ปี และ 40 ปีขึ้นไป

เพศของครู แบ่งเป็น ครูเพศหญิง และครูเพศชาย

ระดับการศึกษาของครู แบ่งเป็น ครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือต่ำกว่าปริญญาตรี และครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

1. ได้ข้อมูลระดับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหาร
2. ได้ข้อมูลสุขภาพจิตครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวม เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาสุขภาพจิตของครู
3. ได้ทราบทิศทางการสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน กับสุขภาพจิตครู ตามความคิดเห็นของครูสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
4. ได้ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนและสุขภาพจิตครูเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียน